

ВІДГУК ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу **Забарного Максима Михайловича**

на тему

«ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КРИМІНОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В МЕХАНІЗМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за
спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право

Актуальність теми дослідження. Розробка ефективної системи державно-правового реагування на усю сукупність кримінально-протиправних посягань та їх видових проявів є нагальним завданням, бо планування та реалізація такого об'єктивного аналізу є неодмінною складовою розробки різних форм, в тому числі і кримінально-правових, «відповіді» на такі діяння. Такий аналіз також є необхідною передумовою для розробки тактичних та стратегічних прогнозів щодо криміногенної ситуації в Україні, які, своєю чергою, слугуватимуть основою для вдосконалення кримінологічного забезпечення такої діяльності. Потрібно зазначити, що складність цієї ситуації також підкреслюється тим, що сучасні прояви кримінально-протиправних посягань є, певною мірою, новими, принаймні такими, з якими ми раніше не стикалися, що додатково підкреслює своєчасність такого аналізу. Зазначене дослідження має також сприяти виробленню науково обґрунтованих рекомендацій щодо формування та впровадження ефективного механізму протидії кримінально-протиправним посяганням у державі. Результати даного дослідження, у загальному контексті, не лише поглиблюють теоретичні положення та збагачують практичний досвід у сфері кримінології, але й сприяють визначенню пріоритетних напрямів діяльності у цій галузі для України. Це, своєю чергою, створює передумови для концентрації зусиль

держави на найбільш актуальних напрямках державно-правового впливу на криміногенні процеси, що має забезпечити підвищення ефективності реагування на кримінальні загрози та посилення загального рівня безпеки в суспільстві. Значна частина окреслених проблем є предметом дослідження в даній дисертації, що дозволяє стверджувати про актуальність теми наукової праці Забарного Максима Михайловича «Теоретико-прикладні засади кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні», а також положень, які в ній обґрунтовано.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020); Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021); Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023 – 2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023); Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 1023 р); Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 року № 430-р.); Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1360), а також позицій Кіотської декларації щодо розширення можливостей попередження злочинів, кримінального правосуддя та верховенства права (Чотирнадцятий Конгрес ООН із запобігання злочинності та кримінального судочинства, Кіото, Японія, 2021 р.). Робота відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454) і Пріоритетним напрямкам наукових досліджень Національної академії

внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради від 21 грудня 2020 року, протокол № 23). Робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету «Теоретичні засади підвищення ефективності кримінально-правового, кримінологічного та кримінально-виконавчого запобігання злочинності» (державний реєстраційний номер 0121U110768). Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Державного податкового університету від 29 червня 2023 року (протокол № 14).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій в дисертації та їх достовірність. У цілому можна стверджувати, що наукові положення, сформульовані в даній дисертації, є належним чином обґрунтованими та характеризуються достатнім рівнем достовірності. Дисертант продуктивно виконав наукове дослідження відповідно до поставленої мети, яка полягала в теоретичному узагальненні та вирішенні комплексної наукової й прикладної проблеми — формування теоретико-прикладних засад кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні. У межах дослідження розроблено низку пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Для досягнення зазначеної мети були вирішенні наступні *завдання*: охарактеризувати генезис наукової розробки проблем протидії злочинності в Україні; узагальнити методологію дослідження проблем протидії злочинності; висвітлити доктринальні підходи до поняття та сутності механізму протидії злочинності; сформулювати концептуальні підходи до поняття та сутності кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; виокремити структуру кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; охарактеризувати систему кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; окреслити особливості правових заходів реалізації кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; здійснити характеристику організаційних заходів реалізації кримінологічного аналізу в

механізмі протидії злочинності; виокремити проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; проаналізувати питання контролю за реалізацією кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; охарактеризувати законодавство зарубіжних країн як джерело забезпечення кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності; розкрити особливості реалізації кримінологічного аналізу під час взаємодії суб'єктів протидії злочинності.

Об'єктом дисертаційного дослідження є суспільні відносини в сфері розробки та здійснення кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні. *Предмет* цього дослідження – теоретико-прикладні засади кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні.

Для досягнення поставленої мети та вирішення обумовлених нею завдань використовувались загальнонаукові (аналіз і синтез, індукція і дедукція, абстрагування, узагальнення, моделювання, аналогія та інші) та спеціальні *методи*, зокрема: *діалектичний* – для дослідження міжнародних механізмів запобігання злочинності у їх динамічному розвитку та кореляції з національною безпекою, в єдності змісту та юридичної форми забезпечення, розгляду проблем формування та реалізації кримінологічної політики у цій сфері (розділи 1–4); *системно-структурний* – для аналізу міжнародних засад кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності як складової національної безпеки та запобігання кримінальним правопорушенням як цілісної теоретико-прикладної проблеми в межах усієї роботи (розділи 1–3); *історико-юридичний* – для розкриття генезису ключових етапів становлення та розвитку досліджуваних правових інститутів, сучасного стану наукових досліджень, законодавства й відповідної правозастосовної практики (розділ 1); *формально-логічний* – для надання характеристики кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності (розділ 2), а на цій основі – розкриття структури й змісту формування та реалізації державної кримінологічної політики України (розділ 3) й заходів протидії на загально-соціальному та спеціально-кримінологічному рівнях (підрозділи 4.1, 4.2); *компаративістський* – для

виявлення особливостей доктринального розуміння специфіки кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності (підрозділи 1.3, розділи 1–2); *моделювання* – при розробленні концептуальних підходів до поняття та сутності кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності (підрозділ 2.1), формулюванні висновків до розділів і загальних оцінок, а також пропозицій щодо удосконалення законодавства, кримінологічного аналізу та практики його застосування (розділи 1–4); *соціологічні* (анкетування, інтерв'ювання, спостереження) – з метою вивчення думок різних категорій респондентів з проблемних питань дослідження та з'ясування соціальної результативності кримінологічних заходів (розділи 1–3); *статистичні* – для аналізу зібраних емпіричних даних, а також офіційної статистичної звітності (розділ 2-3).

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнені дані проведеного соціологічного опитування 79 прокурорів, 101 слідчого, 63 оперативних працівників та 54 адвокатів у м. Києві, Київській, Житомирській, Хмельницькій, Рівненській, Одеській, Вінницькій, Чернігівській областях протягом 2017-2023 рр.; офіційні статистичні дані Офісу Генерального прокурора, Національної поліції України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України; аналітичні матеріали Верховного Суду, Європейського суду з прав людини; матеріали нормативно-правового, науково-публіцистичного й аналітичного характеру щодо інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів під час здійснення кримінологічного аналізу.

Оцінка наукової новизни дисертаційної роботи. У цьому монографічному дослідженні реалізовано доктринальний підхід до формування теоретико-прикладних засад кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні. Визначено основні напрями вирішення низки як фундаментальних, так і прикладних проблем, що виникають у цій сфері, з урахуванням сучасного стану кримінологічної науки та практики. До найбільш суттєвих наукових положень, представлених у дисертації, можна віднести

наступні: на основі визначення теоретико-прикладного змісту кримінологічного аналізу, спираючись на дефініції з наукових джерел та нормативних актів, виокремлено основні риси та складові кримінологічного аналізу: сукупність систематичних аналітичних процесів; вивчення певних характеристик і тенденцій; визначення та розуміння зв'язків між кримінологічною інформацією (інформацією про кримінальне правопорушення) та іншими даними; систематична специфічна інформаційно-аналітична діяльність; опрацювання інформації, яка є суттєвою для управління або прийняття рішень; здійснюється з метою попередження, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень або прийняття управлінських рішень; здійснено авторське визначення «інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічного аналізу», під якими слід розуміти реалізацію державної політики у сфері боротьби зі злочинністю, що орієнтована на задоволення інформаційних потреб конкретного правоохоронного органу; також визначення значення «кримінологічного аналізу», під яким слід розуміти діяльність уповноважених на те державних органів, громадських інституцій, окремих громадян щодо аналітичного дослідження кількісних та якісних показників злочинності за певний період часу на певній території, виявлення її детермінант, основних характеристик особи злочинця, виявлення динамічних характеристик провідних напрямів діяльності державних органів, що дає змогу згодом проводити ефективний комплекс економічних, соціальних, ідейно-виховних, організаційно-управлінських, правових заходів запобігання злочинності. Це дозволило сформулювати наукову концепцію розвитку кримінологічного аналізу в Україні, впровадження якої може суттєво поліпшити ситуацію в цій сфері. Зокрема, передбачено більш ефективне використання цифрових технологій для збору та обробки інформації, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню точності й якості кримінологічних досліджень. Окремі положення дослідження також заслуговують на увагу, оскільки є обґрунтованими та мають прикладну цінність.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення, обґрунтовані в дисертації, вже впроваджені та можуть бути використані в науково-дослідній роботі, законотворчій і правозастосовній діяльності, а також в освітньому процесі, що підтверджується відповідними довідками та актами впровадження. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Сформульовані в ній положення, узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції є науково обґрунтованими й базуються на *самостійному проведенні досліджень*.

Дисертація пройшла необхідну апробацію у відповідних публікаціях та під час публічного обговорення. Основні положення дисертації обговорювалися на кафедрі кримінальної юстиції Державного податкового університету. Результати дослідження були оприлюднені на 15 науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі» (м. Харків, 15-16 грудня 2017 р.), «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії», (м. Переяслав-Хмельницький, 30-31 грудня 2017 р.), «Сучасний стан кримінального законодавства України: шляхи реформування» (м. Ірпінь, 1 березня 2018 р.), «Проблеми боротьби зі злочинністю в умовах трансформації сучасного суспільства» (м. Ірпінь, 12 грудня 2018 р.), «Економічні перспективи підприємництва в країні» (м. Ірпінь, 10-11 жовтня 2019 р.), «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (м. Ірпінь, 25 березня 2020 р.), «Розбудова правової держави в Україні: реалії та перспективи» (м. Одеса, 29 травня 2020 р.), «Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки» (м. Ірпінь, 3 грудня 2020 р.), «Сучасний стан кримінального законодавства України: шляхи реформування» (м. Ірпінь, 5 березня 2021 р.), «Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки» (м. Ірпінь, 7 квітня 2021р.), Матеріали міжнародної науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 21 травня 2021 р.), «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права», (м.

Одеса, 25 лютого 2022 р.), «Фінанси, економіка, права VS війна» (м. Ірпінь, 27 квітня 2022 р.), «Міжнародне право XXI століття: сучасність та майбутнє» (м. Ірпінь 2022 р.).

Основні наукові результати дисертації викладені у 38 наукових публікаціях, серед яких: вісімнадцять статей, опублікованих в наукових фахових виданнях України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України; три публікації у наукових виданнях, індексованих базами Web of Science, Scopus; три публікації у міжнародних наукових виданнях; п'ятнадцять тез доповідей, опублікованих у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій; один навчальний посібник та одна монографія. Опубліковані наукові праці повністю розкривають зміст представленої дисертації та підтверджують самостійність отриманих результатів наукового дослідження. Їх кількість є достатньою для повноцінного висвітлення основних положень дисертаційної роботи, що відповідає чинним вимогам законодавства щодо здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Структура та обсяг дисертації. Робота в цілому складається із вступу, чотирьох розділів, що містять тринадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Академічна доброчесність автора та оформлення дисертації.

Дисертація не містить ознак академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації. Її виклад відповідає стилістичним і граматичним нормам наукової мови. У роботі використано загальновизнані наукові терміни, які є стандартними для відповідної галузі знань. Додатки до дисертації мають належну релевантність і розширюють основні положення дослідження. Представлення мети, завдань, результатів дослідження, наукової новизни, висновків і рекомендацій є логічно побудованим, структуровано оформленим і доступним для сприйняття.

Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи наукову значущість положень, викладених у дисертації, та суттєві практичні результати, отримані дисертантом, слід

водночас зазначити й наявність окремих дискусійних положень. Враховуючи складність досліджуваної проблеми, виникнення певних спірних або неоднозначних моментів є цілком природним і закономірним. У зв'язку з цим доцільно звернути увагу на такі положення:

1. Механізм протидії злочинності, в загальному визначенні, - це система заходів, інститутів та правових норм, спрямованих на запобігання, виявлення, припинення та покарання злочинів, а також на усунення причин та умов їх вчинення. Кримінологічна складова відіграє ключову аналітичну та прогностичну роль у механізмі протидії злочинності, можливо визначити, що саме вона виступає інтелектуальним центром такого механізму. Водночас у дисертаційній роботі доцільно було б чіткіше окреслити та коротко охарактеризувати основні завдання кримінологічної складової в межах цього механізму, що дозволило б краще структурувати аналітичну частину дослідження. Рекомендується звернути на це увагу під час захисту.

2. У дисертації під час викладення наукового матеріалу паралельно використовуються поняття «протидія», «запобігання», «профілактика» тощо. Водночас у межах запропонованої Наукової концепції розвитку кримінологічного аналізу в Україні (зокрема на с. 400) вживається й термін «кримінологічне профілювання злочинця», який поки що не є усталеним у вітчизняній науковій традиції. Така варіативність термінів, на мою думку, викликає низку принципових питань, актуальних не лише для цієї конкретної роботи, а й для сучасних наукових публікацій загалом. Йдеться насамперед про терміни, що безпосередньо пов'язані з категоріальним апаратом кримінального права — такі як «протидія», «боротьба», «вплив» тощо з кримінально-протиправними посяганням на загальному, видовому чи одиночному рівні, які нерідко використовуються як синоніми, хоча кожне з них має (і повинно мати) самостійне, концептуально відмінне значення. Їх правильне використання повинне спиратися на доктринальні засади, практику реалізації державної охоронної функції, засади кримінальної політики (включно з кримінально-правовою), а також на формулювання, закріплені в законодавстві. Тобто на

кожному етапі розвитку держави її розуміння сутності та «походження» суспільно-небезпечних процесів та діянь, наявність реальної (не ідеалізованої) оцінки можливостей кримінального права тощо дає (повинна дати) підстави щодо визначення змісту примусової державно-правової реакції, в тому числі і кримінально-правового напрямку. Усе зазначене, своєю чергою, справляє зворотний вплив на подальший розвиток концептуальних положень кримінальної політики, а також на еволюцію законодавства, насамперед кримінально-правового напрямку. У зв'язку з цим будь-яке визначення форм та змісту такої державно-правової реакції має ґрунтуватися на належній науковій аргументації. У дисертації автор, безумовно, намагається осмислити ці терміни, однак під час публічного захисту було б доцільно почути узагальнене, концептуальне бачення дисертантом їхнього змістового наповнення, навіть у стислому форматі. Це сприятиме кращому розумінню загального методологічного підходу автора до проблематики кримінологічного аналізу.

3. Наступне питання певною мірою логічно випливає з попереднього. У розділі, присвяченому науковій новизні одержаних результатів, здобувачем висловлено пропозицію щодо ухвалення державної програми для дослідження особистості злочинця, зокрема процесів її криміналізації, що, на думку автора, здатне суттєво поліпшити ситуацію в цій сфері. Проте зазначене положення потребує більш ґрунтовного пояснення та аргументації з боку дисертанта з урахуванням важливих обставин. Зокрема, потребує уточнення співвідношення категорій «особистість злочинця» та процесів криміналізації. Основним при здійсненні процесів криміналізації є визначення діяння, яке за характером та ступенем суспільної небезпеки потребує «переведення» його у категорію кримінально-караних. Ознаки особи, яка може вчинити це діяння, зокрема якщо йдеться про спеціального суб'єкта, безумовно, можуть виступати складовою процесу криміналізації, коли вони безпосередньо впливають на зміст та рівень суспільної небезпеки діяння. Отже, є потреба у додатковій аргументації співвідношення категорій «криміналізація» та «особа злочинця», а також в

обґрунтуванні логіки включення цих понять до єдиної програми, запропонованої в дисертаційному дослідженні.

4. Виникає питання щодо необхідності дослідження прикладних засад кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності в Україні. На практиці ж одним із основних завдань правоохоронних органів є здійснення кримінального аналізу, який полягає у перевірці, обробці та оцінці інформації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу, розробки напрямків запобігання кримінально-протиправним посяганням. З огляду на викладене, під час публічного захисту авторові слід надати чітке роз'яснення прикладного значення саме кримінологічного аналізу у системі протидії злочинності і обґрунтувати його актуальність в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

5. Потрібно враховувати, що проблема гуманізації кримінально-правових заходів, яка видається як основна, котра сьогодні існує на світовому та європейському рівнях, потребує диференційованого підходу, в залежності від виду злочинних посягань, характеру та ступеню їх суспільної небезпеки тощо. Повертаючись до методики кримінологічного профілювання злочинців, яка широко застосовується у США, Великої Британії, Канади та ін., потрібно підкреслити, що вона активно використовується, першою чергою, при оцінці осіб, які вчинили значні, за характером суспільної небезпеки, злочини (тероризм, серійні вбивства, терористичні акти та ін.). Почала вона застосовуватися і у пострадянських країнах, наприклад, в Україні, у справі «полтавського маніяка» у 2000-х роках. Відносно цієї категорії злочинів та злочинців поняття «гуманізм» не застосовується, все залишається на рівні «законності». Саме тому в низці країн, включаючи і світових демократичних лідерів, де законність «переважає», зберігається смертна кара. Потрібно додати, що заходи, які часто іменують як гуманістичні, «насправді» пов'язані з бажанням конкретної держави суттєво зменшити витрати на функціонування

системи кримінальної юстиції. Тому, на мою думку, в професійній аудиторії ми повинні бути більш реалістичні. Цікаво було б дізнатись думку дисертанта з цього приводу.

6. У рубриці «удосконалено» здобувачем зазначено, що «одним із резервів для підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності може бути створення спеціалізованої інформаційної бази даних, яка буде орієнтована на вирішення різноманітних завдань у сфері боротьби із протиправною діяльністю». На мою думку, це положення потребує додаткової аргументації, адже сьогодні вже існує велика кількість українських та міжнародних баз даних (наприклад, бази даних Інтерполу, Європолу), використання яких сприяє протидії злочинності і чи не зробить рішення, яке пропонується, додаткових складнощів у розумінні таких даних.

7. Формуючи емпіричну базу дослідження, доцільним кроком з боку автора було б проведення поглибленого аналізу кількісних та якісних показників усіх основних видів злочинності в Україні за останні 7–10 років. Хоча у вступній частині дисертації відповідні статистичні дані наводяться, проте їхня узагальнена подача не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал кримінологічного аналізу, проте включення автором до дисертації власноруч зібраних, оброблених і систематизованих емпіричних даних дало б змогу не лише надати роботі більшої доказовості та аналітичної глибини, а й продемонструвати прикладне значення кримінологічного підходу до аналізу злочинності в контексті протидії їй окремим видам.

Разом з тим слід підкреслити, що зазначені зауваження та рекомендації не знижують науково-практичної цінності представленої дисертації, сформульованих автором висновків та пропозицій, а навпаки - становлять підґрунтя для обговорення складної, багатоаспектної проблематики, яка є предметом цього дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Враховуючи актуальність досліджуваної проблематики, належний науковий рівень дисертаційної роботи та

автореферату, а також новизну висновків і пропозицій, сформульованих за результатами проведеного дослідження, вважаю, що дисертаційна робота Забарного Максима Михайловича на тему: «Теоретико-прикладні засади кримінологічного аналізу в механізмі протидії злочинності» є самостійною, завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові, науково обґрунтовані теоретичні та прикладні результати. Зазначені результати мають істотне значення для розвитку науки та практики у сфері формування теоретико-прикладних основ кримінологічного аналізу в системі протидії злочинності в Україні.

Дисертація виконана на високому науковому рівні, відзначається належною методологічною основою, практичною спрямованістю і відповідає вимогам пунктів 7-9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197 із відповідними змінами, а її автор – Забарний Максим Михайлович, за результатами публічного захисту, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право.

Офіційний опонент:

**завідувач лабораторії «Інновації у сфері кримінальної юстиції»
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, доктор теології, професор,
член-кореспондент Національної академії правових
наук України, заслужений діяч науки і техніки України**

Євген Стрельцов

